

פרוטוקול מס' 210

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' ג' אב תשל"ו 30.7.76 שעה 8.30

נכחזר:

חברי הועדה: י. ארידור - יו"ר
נ. אליעזר
י. בארי
א. גיבלבר
א. הרליץ
א. יריב
ב. מואב
ד. קורן
ב.צ. קשת
י. תמיר

מוזמנים: ח"כ פ. שינמן
י. מרקוביץ - משרד הפנים
א. שפיר - משרד הפנים

מזכיר הועדה: י. ברזני

ר ש מ ה: א. גוטמן

סדר היום: סכנת שרפות בבנייני ציבור ובמבנים גדולים - הצעה
לטה"י של ח"כ פ. שינמן

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה.

א. הרליץ:

הגיעה לידי ידיעה על מכתב, שכתב יו"ר הוועדה לראש עיריית נתניה. אני רוצה לקוות, שאולי בחסר מחשבה או בריתחה, אולי כתוצאה מעצה לא טובה, היו"ר נטל על עצמו רשות, בשם או בשם הוועדה, לאיים על ראש עיר מאד מנוסה בעיר הזאת, בזה שהוא והוועדה ימליצו... היתי רוצה שהיו"ר יסביר לחברי הוועדה איך הוא לקח על עצמו לכתוב מכתב לראש העיר, ובו נאמר: "אפשר בענין אפשרות כינוס ועדת הפנים כדי לדון בשאלה אם להעלות על הקמת ועדה קרואה בנתניה, עקב כשלונות העירייה".

אני לא בטוחה שזה תפקיד הוועדה, אלא תפקיד שר הפנים. אבל, לעניות דעתי, לא יכול יו"ר להייב את הוועדה מראש לאיזה מסקנות היא תגיע. יתרה מזאת, אינני מבינה איך הוא עצמו מקבל על עצמו לכתוב מכתב ולהתערב בענינים הפנימיים של עיריית נתניה, לתת בזה סיוע לסיעה אחרת שאינה סיעתו של ראש העירייה. בהתיחס לדברים בדוח מבקר המדינה ומצאי מבקר המדינה, גם הם שייכים לוועדה אחרת בכנסת.

היתי שמחה לוא יו"ר הוועדה היה אומר לי, שהוא לא שקל ומיהר לכתוב את הדברים ללא שיקול, ובזה נגמור את הענין.

ב. צ. קשת:

כיון שאינני חושב, שהיו"ר יודה על טעות וריתחה, אני מציע, שלא נתחיל לדון בנושא הזה. אחרת, נצטרך לשנות את סדר-היום. אני מציע, אם לח"כ הרליץ יש הערה - וזכותה להעיר על דבר שקרה - אני מציע, שהיו"ר יכנס את הוועדה או יגבנה לכך שבאחת הישיבות, לפני שיהיה לנו סדר-יום, ולפני שיבואו אורחים לסדר-היום, אנו נשמע על הענין הזה, ולא נכנס היום לדיון בענין זה.

היו"ר י. ארידור: אני לא מקבל את העצה של ח"כ קשת, כי אחרי שח"כ א. הרליץ אמרה מה שאמרה, אני חייב תשובה.

אני מודאג מאד מהמצב בנתניה. קראתי קטעים בדוח מבקר המדינה. יש שם קשיים והיו והיו אי-רישומים כספיים על הכנסות. היה אי-סדר בפנקסים, היו דברים שנעשו, הוצאו כספים לא לפי הנוהל הרגיל בעיריית.

כאשר ראיתי את הקטעים האלה, חשבתי שזאת לא רק זכותי להתערב, אלא חובתי להתערב. זה היה לפני כ-10 ימים, כאשר התערבתי בזה. אני חשמה. שזאת זכותי להתערב. אני מוכרח לאמר, שאני קצת התרגשתי, כי אי-סדרים כאלה בעיריית נתניה זה קצת מרגש, ואני חייב לדאוג לפחות לפעולתי בענין.

דבר אחד לא נכון אמרה ח"כ הרליץ; אני לא כתבתי את זה בשם הוועדה. כתבתי מה דעתי בענין זה ולאייזה מסקנות זה עלול להביא אותי אם לא אקבל תשובה. כתבתי, שלפי התשובה אשקול אם לכנס את הוועדה או לא.

אני לא נתתי פירסום למכתב הזה. אני מביח, שלראש עיריית נתניה אין תשובה. שלחתי העתק למי שפנה אלי, אבל אני לא פירסמתי וגם הוא לא פירסם. הדבר היחיד בעתונות היה התקפתו של ראש העירייה עלי. ראש העירייה, במקום לענות לעצם הענין, שכך וכך היו אי-הסדרים וכך וכך תיקן אותם, ובזה היה נגמר הענין - כנראה שאין לו תשובה עניינית, והעירייה לא מתנהלת בסדר.

זה לא מקרה ראשון בנתניה, שמקימים ועדה קרואה. אם אראה, שבמקום לענות לעצם הענין, ראש העירייה מתחמק מתשובה עניינית, אני חושב שיהיה מקום לכנס את הוועדה לדון בעיריית נתניה, וראש העירייה ידע שאי-אפשר לנהל עיר בצורה רשלנית.

א. גיבלבר:
אני רוצה להעיר על כך. יהיה דיון על כך. התשובה שלך אינה תשובה. היתה שאילתא ואני רוצה להגיב על מה שאתה אומר, וזה בניגוד למה שהיה מקובל. אני מבקש רשות דיבור. עכשו יהיה דיון.

היו"ר י. ארידור: עכשו לא יהיה דיון.

א. גיבלבר: התשובה הזאת מרגיזה.

היו"ר י. ארידור: בהזדמנות אחרת יהיו הערות לתשובה שלי. תהיה הצעה לסדר-היום.

א. גיבלבר: לא קרה, שח"כ לא קיבל רשות דיבור כאשר רצה רשות דיבור.

היו"ר י. ארידור: אני לא אתן להפריע לסדר הישיבה.

א. גיבלבר: אין סמכויות כאלה ליו"ר הוועדה. לא בענין נתניה, ולא בענין אחר. זה ניצול לרעה של

סמכויות היו"ר.

ד. קורן:
יש לי שאילתא. במקרה, באותו נושא של נתניה. האם זה בזכותו של יו"ר הוועדה להודיע לראש עיר, שאם לא יעשה כך וכך, הוא יכנס את ועדת הכנסת? זכותו של חבר-כנסת וכן של יו"ר ועדה, להודיע למישהו שאם הוא לא יעשה משהו, הוא יצלה את הנושא במליאה, ואז מעבירים את זה לוועדה. אבל, להודיע על כינוס ועדת הפנים בענין זה - פה יש זהות אישית בין חבר-כנסת, שמותר לו לכתוב מכתב לראש עיר, לבין יו"ר ועדה האומר שהוא יכנס ועדה בענין זה.

נראה לי, שכיו"ר ועדה עשית כאן חריגה מסמכויותיך בניסוח בו באמר "שאם לא כן - אכנס את הוועדה", ז"א, אם לא - אתה לא רק חבר-כנסת אלא יו"ר ועדה.

אני אפשר לאיים על מישהו, אלא אפשר להגיד: קראתי משהו ואני חושב, שיש מקום לדון בענין זה.

היות ואתה יו"ר ועדה שגם אני חבר בה, אני חושב שזה היה לא מוצלח. אני מוכן, שנשאיר את זה בנקודה שזה היה לא מוצלח.

היו"ר י. ארידור: זה שאדם נבחר יו"ר ועדה, זה אינו מוציא אותו מהמסגרת הפוליטית. אם חליטו שכל יושבי-ראש הוועדות יוצאו מהמסגרת הפוליטית, אז גם אני. אני ממשיך לפעול במסגרת הפוליטית, ואפילו יותר, כי התפקיד שלי כיו"ר ועדת הפנים מחייב אותי יותר. אני לא פועל בשם הוועדה אלא בהתאם להחלטותיה, וכשיש החלטות הוועדה שאינן נראות בעיני, אני מביא את החלטות הוועדה, ואני פועל בהתאם להחלטותיה. אבל, זה לא מפריע לי להודיע איזה צעדים אני עומד לעשות.

הפרוצדורה של העלאת נושא בישיבה היא ידועה, ואני יכול להודיע מה אני חושב שיש לעשות. אני הודעתי לראש העיריה מה אני עומד לעשות, כדי להצביע בפניו שלא יחשוב שדברים כאלה יכולים להתרחש בעיר.

הדאגה של כל אחד מאתנו צריכה להיות, בקשר לזה שיש אי-סדרים בנתניה, ולא זה שמישהו מעיר על אי-הסדרים.

אני חשבת, שחברי הוועדה יבקשו העתקים מהדוח בענין זה, כדי להתעניין. אני אממור העתקים מהדוח וגם העתקים מהמכתב. אני רציתי לקבל תשובה מראש העיר. אמרתי לו, שאני רוצה לדעת מה נעשה לתיקון ומה נעשה בגד האנשים האחראים לזה. אמרתי לו, שלפי התשובה, אסקול.

אני חושב, שהדאגה הראשונה של כל חברי ועדת הפנים צריכה להיות מה נעשה בבתניה ובמקומות אחרים בארץ, ואני לא ראיתי דברים כאלה במקומות אחרים.

א. גיבלבר: אני לא יודע מה יש בבתניה.

היו"ר י. ארידור: אני הסתמכתי על דוח מבקר המדינה. כשחבר עיריה כותב לראש העיר ולא מקבל תשובה, אז אני כיו"ר הוועדה לאצריך להתעניין בדברים כאלה. יש כל מיני דרכים פרלמנטריות, ואני חושב שאני לא יכל לקבל את הדרך הפרלמנטרית של ח"כ א. הרליץ, ואני גם אביע את דעתי בתקיפות בכל ענין מפלגתי.

ד. קורן: אתה אמרת "אני אכנס את הוועדה...". ולדעתי זה לא בסדר.

היו"ר י. ארידור: כשיושב-ראש ועדות אחרים ינהגו בצורה אחרת, גם אני אנהג אחרת. ראיתי איך יושב-ראש אחרים נוהגים.

א. הרליץ: אני אברר את זה.

1. סכנת שרפות בכניני ציבור ובמבנים גדולים

פ. שינמן: אדוני היו"ר, חברי-כנסת, אנו עדים בשנה-שנתיים אחרונות לריבוי דלקות במבנים גדולים, בבתים-חרושת ובבני ציבור, וכן בבתים פרטיים. התופעה הזאת במדת-מה מדאיגה, והיא צריכה להדאיג את הציבור בארץ. אשתקד היו בארץ 13,000 דלקות. בזקי הרכוש הגיעו ל-115 מליון ל"י. לאחרונה, נספו 8 אנשים ורבים אחרים נכוו. במלון "פארק" בבתניה, היו בזקים רציניים ונפגעים.

בתל-אביב, מצויים בתי-מלון רבים ובניינים ציבוריים רבים, והעיר עצמה היא מוקד לשרפות.

אם נתעמק בסבות הגורמות לשרפות, הרי יש דברים שהם בידי שמים ויש דברים שהם בידי אדם. אם כי אין מקרה אחד, שבו המשטרה יכולה לקבוע בביטחה שזה היה מקרה הצתה זדונית, יש בהחלט מקרים שאפשר לקבוע שזו היתה הצתה. לפעמים, הדחיפות של הכיבוי על מנת שהאש לא תתפשט, זה גם כן מעורר דאגה.

לרוב, אנו יודעים שהדלקות כאילו פורצות מעצמן, אבל לוא היו המכשירים הנכונים או הדאגה מצד אלה הנותנים את האישורים לתכנית מראש כך שהבניינים יהיו מוגנים מראש מפני דלקות, ולוא היו דואגים שלא תהיה התעלמות מההוראות, זה היה בהחלט גורם חשוב. אנחנו יודעים שיש מקומות שאינם מוגנים בפני שרפות, והתוצאות עגומות וחמורות.

לכן, מן הראוי שהדבר הזה יגיע לכנסת והוועדה תיתן דעתה מה ניתן לעשות כדי למנוע ריבוי דלקות.

אני מעלה רק כמה הצעות. יכל להיות, שאין הקפדה מספקת בעת מתן אישור בניה, שתהיה הגנה מספקת נגד דלקות. לא כל ועדות בנין ערים, הנותנות אישור, נותנות את הדעת בענין זה.

ועדת בנין ערים, בכל מקום ומקום, מורכבת בעיקר מחברי מועצה מקומית. אמנם, משתתפים בוועדה גם אנשים מקצועיים ומומחים מטעם מכבי-אש. אבל, המומחים בוועדת בנין ערים, אבל אין להם סמכות הכרעה וחברי הוועדה אינם מכניסים דוקא את הדברים הנחוצים בעת מתן האישור. התוצאה היא, שאין בשיחות מספקת נגד דלקות. המצב הוא שיש ריבוי דלקות.

יכל להיות, שצריך להיות כאן תיקון בחוק, שגם המוזמנים הרשמיים, המומחים הבאים לוועדות, תהיה להם גם זכות החלטה, ולא רק יעוץ.

כאשר ניתן אישור לבניה, השאלה היא מה מדת הביקורת על הבניה? האם הביקורת קפדנית? כאשר הקבלן גומר את הבניה, האם יש להגיע לאיזה מוסד, שיתן אישור סופי, האם יש בדיקה קפדנית ביחס לכל הפרטים הדרושים? בדרך כלל, עם סיום הבניה, הבניין נכנס לתפעול ואחרי זה אנו עדים לתוצאות מוזרות מבחינת אי-בטיחות בנושא הדלקות. לכן, השאלה היא אם יש ביקורת מספקת.

מי בודק האם הכל בסדר? השאלה אם בריקת כיבוי דלקות היא על רמה מספקת.

על מכבי-אז מוטל תפקיד של כיבוי אש, וכן תפקיד ביקורת; עליהם לעבור בכל העיר ולבודק אם התנאים השרושים נתמלאו. ברור, שבהקף של כח-אדם כה מצומצם כפי שקיים היום, אי אפשר למלא את התפקידים האלה.

המסקנה שלי היא, שלא צריך לחסוך דוקא בתקן כזה היכול לגרום לנזקים בגוף ובכוש. במלון "פארק" בנתניה, אחרי הדלקה הגדולה שהיתה, באו למטקנה שלוא היה להם מנוף הרמה, יכלו בהחלט להציל יותר מאשר הצילו. (ב.צ.קשת: זה לא נכון.) (נ.אליעד: הוסבר לנו שזה לא חשוב. ישבו שלוש ישיבות בעניין זה, ושמענו את הדברים לפרטיהם.) סופר על מסיבה שהיתה בין ראש העיר ומכבי-אש, ואגב כך הקצינים אמרו שאין להם מנוף הרמה. (ב.צ.קשת: אמנם אין להם מנוף הרמה. אבל, במקרה הזה זה לא היה חשוב.)

אני חושב, שזה לא בסדר, שלעיר גדולה כמו נתניה, אין מנוף הרמה.

במסגרת מכבי-אש, יש להביא לכך שיהיה תקן מלא. יש צורך להשלים את החסר מבחינת מכשירים. בוועדת בניין ערים, צריך למצוא את הדרך, שיחליטו על דברים שיש בהם הגנה נגד דלקות. אם כבר מוציאים את הרשיון, צריך שתהיה בדיקה קפדנית שהדברים יבוצעו.

היו"ר י.ארידור: שר הפנים אמר, בזמן הדיון בכנסת, שהוא מציע להעביר את הנושא לוועדה ולתת לה אפשרות לברר את הפרטים אשר אולי הם סמויים מהעין והאוזן.

אני מבקש, בקשר להערה הזאת של שר הפנים, אשר הציע להעביר את הנושא לוועדת הפנים, כדי שבוועדה יתבררו דברים הסמויים מהעין והאוזן, אני מציע למר מקוביץ שיתחם לדברים וכמובן שיש דברים שהוא יכול לבקש לא לרשום בפרוטוקול. אם אתה חושב, שיש דבר שהוא בטחוני, מהסוג הזה שאי אפשר למסור אותו מסכנה של הדלפה כל שהיא, אתה לא חייב למסור אותו.

לגבי מר שפיר, אני רוצה להזכיר, שבישיבה אחרת, אתה, מר שפיר, הודעת שתשלח אלי חומר על מבנים ציבוריים הנבנים בעיר, ושבהם לא מקיימים את הוראות הבטיחות כפי שתודעתם על כך, אך החומר הזה לא הגיע עד היום. מזכיר ועדת הפנים פנה מספר פעמים ולא קיבל את החומר. אם אומרים שיש מצב גרוע כל כך, צריך לשלוח את החומר.

ב.צ.קשת: כאשר מילאתי את מקום היו"ר ועדת הפנים, היתי תקיף ודרשתי את הרשימה. התשובה היתה: "הרשימה עוד לא מוכנה, תקבל אותה בעוד שבוע ימים." כך זה חזר שלוש פעמים. בפעם הרביעית, נאמר שהרשימה הזאת אינה קימת. ובכן הרשימה אינה קימת. ההודעה הרשמית היא שרשימה כזאת אינה קימת. זה אמר לי סמנכ"ל משרד הפנים, שהיה באותו זמן מ"מ מנכ"ל משרד הפנים, ושר הפנים אז לא היה בארץ, והוא היה כל-יכל במשרד הפנים באותו זמן. אני מקבל את דברי הרשות העליונה של משרד הפנים, שאמנם זה כך. אני מרשה לעצמי לקבוע, שמשרד הפנים לא רק שאינו שולט במצב אלא אינו יודע מה נעשה בשטח הזה בכלל.

י. מרקוביץ: אני מתנצל, שאינני יודע על אותה כוונה של משרד הפנים. לא שוחחתי עם השר ואינני יודע למה הוא התכוון בדבריו, אבל אומר מה אני סבור שיש בנושא זה.

בנושא של בתי-מלון רבי-קומות, יש גם אפשרות של חבלה, הגוררת אחריה שרפות וכו'. אני מניח, שזאת היתה הכוונה, אבל אינני יכול לאמר את זה בביטחה. היתה לנו פגישה במשרד, יחד עם ראש הג"א ודיברנו על מבנים גבוהים, שהתחילו לצוץ גם באזורי קו העימות, כמו בית-שאן, ועל הסכנות המתלוות לכך מהפגזות, הפצצות ומילוט במקרה של שרפה. היה דיון אחד, ולא הגענו לגטבוש מסקנות. בכל אופן, חשבנו שיש, בשלב ראשון, לחשוב על אפשרויות מילוט בכל אחד מבתי המלון, יכיבו תכניות יחד עם מכבי-אש, ויתרגלו זאת כדי שתהיה תכנית חרום, ואפשר יהיה להפעיל אותה. אם הוועדה תרצה יותר פרטים, אוכל לברר זאת.

בעית כח אדם היא בעיה כרונית בשרותי הכבאות. תמיד ביקשנו להגדיל את התקנים ולמצוא אנשים מתאימים כדי שיוכלו להתגייס לשרותי הכבאות. בשנים האחרונות, מספר הכבאים גדל, אבל שרות כזה יש לו התפתחות הדרגתית ואיננו יכול להתפתח בן-לילה. אנחנו צריכים לשאוף להשלים את התקנים בהקדם. בעבר לא קיבלנו מספיק תקנים מסיבות תקציביות.

היו"ר י. ארידור: נדמה לי, שהבעיה לא כל כך בתקנים. לא שמעתי על הרבה תלונות שמכבי-אש לא הגיעו בזמן. אבל שמעתי הרבה תלונות שהסידורים במקום מסוים היו כאלה שהזמינו שרפה. הבעיה של תקנים אינה כל כך מרכזית.

א. שפיר: הופעתי מספר פעמים לפני הפורום הנכבד הזה. אחרי הדלקה ב"צי"ם", ח"כ תמיר ואנוכי הקימונו ועדת-משנה לבדיקת נושא מסוים, שהעלה גם ח"כ שינמן - נושא תקן וציוד. עשינו סקירה רחבה על מה שצריך לעשות במדינה לקראת מה שצפוי לנו, הן בזמן שלום והן בזמן מלחמה. יש התכתבויות ודוחות של ועדות, ומתוך כל זה אפשר לראות מה התקדם מאז. אני חושב, שהודות למאמצים של ח"כ תמיר, קיבלנו מדה מסוימת של עזרה, ובעיקר מצד האוצר. הבעיה אינה כל כך ארגונית, אלא תקציבית. אם יתנו לנו תקציב - נשיג כח-אדם. הפבאים מקבלים משכורות די טובות. לא זאת הבעיה. הבעיה רחבה יותר.

הרשו לי, בהזדמנות זאת, להסביר לכם מה זאת כבאות. לפני שבוע חזרתי מקונגרס בינלאומי של מהנדסי כבאות ומפקחי כבאות. ענין השרפות הוא בינלאומי. אנו חיים בעידן הטכנולוגיה המודרנית, וביחוד ארצות מפותחות מבחינה תעשיתית עודות יותר ויותר לשרפות, ככל שבונים בניה יותר מתוחכמת, תעשייה מתוחכמת, כאשר החומרים יותר בעירים מבחינה כימית.

אנחנו, כמדינה שיש בה כחות מעולים של מהנדסים וכימאים, אנחנו לוחמים באותה חזית כמו כל המדינות האחרות. זה מערך גדול של חומרים וסיבות, שאין לו גבול. המדענים של ארה"ב הגיעו להשג של טיסה לירח, אבל שלושה אסטרונאוטים נשרפו בגלל גילול גיצוף קטן באיזה שהיא מערכת.

לעומת האספקט הטכנולוגי, יש אספקט סוציולוגי יכולוגי בשרפות. לגרום לשרפות או לא לגרום לשרפות - זה בינג אדם. שום דבר לא בא מעצמו. גם קצר, זה או חישוב לא נכון של עמס לעומת אינרגיה מוכנסת. הבידוד לא תמיד עמיד בפני אינרגיות של חום. כל חומר, כל פלורסנט וכו', נשרף ע"י יתר עמס וחומרים דליקים שהיו מצורפים לזה. התפשטות השרפה, זה גם כן גורם, שאנו צריכים לבדוק.

אנחנו צריכים להעריך בצורה רחבה ביותר, כולל מחקרים באוניברסיטאות, וזה דבר שעוד לא נעשה במדה מספקת.

אנחנו פועלים בתאום עם הסכניון. אני יוזם מתן מילגות למהנדסים, כדי שיתענינו בנושא זה. בחו"ל לא יכול להיות מפקד מכבי-אש אם איננו מהנדס. בחו"ל, הם אקדמאים בשטח הפיזיקה, הנדסה וכדומה. מזה צריך להתחיל. יש לנו ועדות משותפות עם הסכניון ועם מכון התקנים, כדי לקבוע תקנים של חומרים דליקים כדי ליישם אותם במבנים גבוהים. בזה אנו עשינו עבודה גדולה, השווה לזו אשר נעשת בחו"ל.

אנחנו קבענו, כמה מעמס אש מותר שיהיה, כמה מעמס אש צריך להיות בבנין מסוים המשמש אוכלוסיה. בבניני גובה, בארה"ב זה כבר מגיע ל-120 קומות מה שראיתם בסרט "המגדל הלוהט", זה דבר אשר באמת קורה, כיון שיש מיזוג אויר ועוד דברים דומים, ויש פיר שבו עוברים על הצינורות של איורור וחיסום, וכגי שהשרפה תתפשט היא צריכה חמצן, והחמצן נמצא בפירים האלה, הם עוזרים לשרפה. כך, השרפה התפשטה ב"פארק" למרות שהטכנאים השקיעו את כל המחשבה כדי שהבנין יהיה בנוי כך שיעמוד בפני שרפה.

בבנין תצוגות בארה"ב, ביום הראשון היתה הצגה, ובגלל רשלנות של מלחים מסוים, שהלחים משהו וזה נפל לידו ונכנס לתוך הריצפה במקום שהיתה הצנרת, וכעבור כמה שעות נשאר רק הקירור של הבנין. זה קרה בשיקגו, במקום שיש 11,000 כבאים.

בכל מקום, הדאגה היא האם נעשה כל מה שאפשר כדי למנוע שרפות. בגרמניה השקיעו כל מה שאפשר היה, ובכל זאת היתה תופעה של שרפה.

אנחנו צריכים להיות ערים יום יום כדי לדעת אם עשינו הכל. אחרי כל מקרה, אנו יושבים ומנתחים מ-א' עד ת' כדי לתחקר את הדברים האלה. אנחנו בודקים את עצמנו מאוד, ויש כמה דברים שעדיין לא עושים אותם.

הדאגה של ח"כ שינמן, מוצדקת. אתמול, בסיום קורס קציני הג"א, העלתי בפני הרמטכ"ל את הנתונים הבאים: צה"ל לוקח ממני יותר מ-50% כח-אדם לשרות מילואים. הבחורים האלה הם טנקיסטים, אלה בחורים צעירים. אמרתי, שאני שולט על 900 איש, והעברנו לרמטכ"ל רשימה של אנשים. יש דברים הדורשים מקצועיות מסוימת, וביקשתי שלפחות ישאירו לי מומחים בכל יחידה שלנו. תשובת הרמטכ"ל היתה: "לא" הוא ביקש לא להעלות את זה יותר. הוא אמר, שלא יתכן שישתחררו אנשים אלה ואלה. מה אנחנו יכולים לעשות עם 900-800 כבאים, כאשר 50% מהם במילואים?

היו"ר י. ארידור: היות והתלונה העיקרית היא לא על זה שהכבאים אינם מגיעים בזמן, הרי התקן לא יכול להעלות

כתרוץ.

א. שפיר:

אני מקבל את התשובה של הרמטכ"ל, ואני בערך לזה. אני גם לא רואה בזה את מוקד הבעיה. בחו"ל, בערים כמו בתניה, עוד היום שש רק מכבי-אש מתנדבים. לוא היתי משיג תקציב יותר גדול, היתי משיג יותר כח-אדם, אבל הבעיה היא, התקציב. ביקשנו תוספת 150 כבאים ולא הצלחנו. לעומת זה, הצלחנו להשיג הלוואת פיתוח, והמנכ"ל השיג 25 מליון ל"י בשביל כלים. עד היום, לא בברלין ולא בהמבורג, לא ראיתי מנוף גבהים, ובודאי לא כלי של 250 מטר. הכלי עצמו בפיתוח, ולמרות זאת אנו המדינה שהכנסנו יותר מנופי גבים מאשר כל מדינה אחרת. הבעיה היא, מה אתה עושה עם זה.

יש לנו ציוד חדיש ביותר לכבאות אקטיבית, והכבאים מנוסים בזה. אין כלים יותר טובים בכל העולם, מאלה שיש לנו. בשילוב עם הג"א, אנו מכניסים כלים טובים, אבל אין לנו כח-אדם לאייש אותם. יש לנו מערכת אל-חוש כדי להזעיק את כל הארץ. אם מנוף גבהים כזה, נמצא בתל-אביב או בהרצליה, והסולם נמצא בתניה, אני יכול להביא אנשים מתחנה הנמצאת בכוננות - ולא קורה שבבת אחת יש שרפות גדולות מאד באותו זמן במקומות שונים כמו זו שב"פארק" או מה שהיה עכשו בחיפה - במצב כזה אני יכול לגייס מכל הסביבה את כל

המערך של כיבוי, ולזה אני ערוך, וזה פועל יוצא מן הכלל.

יש לנו סטטיסטיקות מכל העולם. שרפות זה פגע של העולם המודרני. הן מבחינת מספר השרפות והן מבחינת הנזקים, אנו מהטובים בעולם. השנה, היתה זו שנה ראשונה, שהיו יותר קרבנות.

מבחינת התשתית, איננו ערוכים. שמעתם שעוררנו את הרעש האחרון בענין מלון "שרתון". זה דבר, שאנו מוכרחים להיות ערים לו. השאלה היא, אם מבחינת השכנוולוגיה המודרנית, עשינו הכל. במלון "פארק" היו שגיאות של תכנון ופיקוח. (ד. קורן: הנציג שלך יושב בוועדת בנין מחוזית) הוא יעץ יעוץ. אבל, לראש העיר יש שיקולים שלו. יש ענין של מעקב בעת הבניה. פתאום נתנו אישורים בלי שיהיה פיקוח על זה, ואנחנו לא ידענו על כך.

אמרתי, שיבדקו את התחנה המרכזית החדשה. בוגים כבר שלוש שנים, ומפקד כבאים בתל-אביב עד היום לא קיבל את התכנית לבדיקה. הכבאות מתחילה, כאשר מתכננים את הבניה. אם לא - יהיה עוד מקרה כמו מלון "פארק".

ב.צ.קשת: ב"פארק" הכל היה בסדר.

נ. אליעד: ביחס ל"פארק", הכבאים אמרו שמילאו את כל התנאים הדרושים.

א. שפיר: הויכוח שלי היה עם בעל בית המלון. אמרתי, שעשו כמה שגיאות. גם מגדל ההמלסות לא היה בסדר. הצבעתי על כמה דברים שמצאנו אחרי השרפה, שלא היו בסדר. בזמן התכנון הם קיבלו אישור. הביצוע היה בהתאם להוראות מכבי-אש. התנאים של המהנדסים ומכבי-האש לא היו בסדר. היעוץ לא היה בסדר. בעלי המלון היו בסדר.

ב.צ.קשת: אנשיך בנתניה, הדדיעו שההוראות שהם נתנו היו המלה האחרונה באותו זמן. עכשו אתה אומר, שההוראות מראש לא היו בסדר.

נ. אליעד: הוא אומר, שאחר כך התברר שההוראות שלהם לא היו מספיקות.

א. שפיר: במלון "שרתון", עוד לפני שנבנה, חשבנו שההוראות שנתנו ע"י יועץ מהנדס מוסמך, לא היו בסדר. אנחנו מסרנו רשימה למר רותם.

היו"ר י. ארידור: אנחנו ביקשנו את הרשימה. תעביר לנו את הרשימה. אתה מתבקש למסור את הרשימה לוועדה. מה שמסרת למר רותם, תמסור לנו.

א. שפיר: זה לא שלם, לא מלא ולא בותן את התמונה המלאה. זה לא מידגם יציג. אי אפשר להציג את זה.

היו"ר י. ארידור: אתם יודעים באיזה מלונות יש תקלה.

א. שפיר: אין לי מקורות איטוף.

היו"ר י. ארידור: אנשים של משרד הפנים, יושבים בכל הוועדות הנוגעות לענין. מדוע הם לא עומדים אתכם בקשר כדי שתבדקו כל מבנה ציבורי? אם כן בודקים - מדוע אתם לא יודעים? אם אתם בודקים כל מבנה ציבורי, אתם צריכים לדעת איפה זה בסדר ואיפה לא בסדר.

א. שפיר : יש דברים שלגביהם אנו מעירים ואחר כך אמנם מתקנים את הדרוש תיקון. לפעמים זה לוקח שנים, כי יש התכתבות ממושכת.

היו"ר י. ארידור : מדוע אתם לא עושים תחקיר אחרי כל בניה?

א. שפיר : אין כח-אדם לזה.

היו"ר י. ארידור : אם יש לכם 900 כבאים, כדאי שיהיו 880 כבאים ו-20 כבאים יבדקו את הדברים.

א. שפיר : לשם בדיקה דרוש כח-אדם רב יותר ואין לנו אמצעים לזה. כל תכנית שיש לה אספקט של כבאות, מועברת לוועדת בנין ערים ושם יושב איש הכבאות הבודק את הדברים.

היו"ר י. ארידור : אם כך, כל מבנה ציבורי ההולך ונבנה, צריך לדעת מה מצבו.

א. שפיר : בחיפה יש 11,000 בניני ציבור הנבדקים ע"י אנשי שרותי הכבאות.

היו"ר י. ארידור : אני מדבר על מבנים ההולכים ונבנים.

י. מרקוביץ : כל תכנית המגיעה לוועדת בנין ערים, נבדקת גם ע"י קצין מניעת שרפות היושב בוועדה, והוא מעביר את הערותיו.

א. יריב : על זה אומר היו"ר הוועדה, שאחרי דיון כזה, קצין הכבאות צריך לרשום את הדברים וצריכה להיות לך, מר שפיר, רשימה של מבנים אלה.

א. שפיר : אין לנו יכולת פיקוח.

י. מרקוביץ : ההערות נרשמות בשלב הגשת התכנית.

היו"ר י. ארידור : נותנים רשיון סופי אחרי שבא המהנדס ואומר שהבנין הוא בהתאם לתכנית. אם כך, באותו שפס צריכה להיות חתימה מטעם מהנדס הכבאות, שהתכנית בסדר מבחינת הכבאות. בשפס הזה צריכה להיות גם חתימה של שרותי הכבאות.

ב.צ.קשת : משרד הפנים אחראי לכבאות. לדעתי, איש משרד הפנים לא צריך לחתום, לפני שאיש הכבאות יאמר לו שזה בסדר מבחינת הכבאות.

ב. אליעד : לפחות את התועלת הזאת אפשר לבקש ממשרד הפנים.

א. שפיר : הבעיה היא, האם יש לנו כח-אדם מספיק, ומיזמן מספיק כדי לשבת בוועדה כזאת ולתת את חות-הדעת המקצועית הטובה ביותר. השאלה גם אם יש לנו אמצעי פיקוח. הבחורים האלה אינם מהנדסים. חסר אלמנט חשוב, והוא, שגם בוועדת בנין ערים יהיו מהנדסי כבאות. כך זה בעולם, יש מקצוע כזה, ודורשים מהנדסי כבאות. אנחנו לא הגענו לזה. יכול להיות שחות-דעת של הבחורים האלה במועצת אינן מתקבלות ע"י המהנדסים היושבים בוועדת בנין ערים, כי המהנדס מעריך את הידע של עצמו ולא מתחשב בחות-דעת של כבאי.

יש אספקט של חברות ביטוח. בחו"ל כל התקנות נעשות בהשראת חברות ביטוח. הם נותנים קוד מקצועי ולפי זה בוחרים מה לבנות. זה עונה לסטנדרטים לפי מכוני בודק או תקנים.

אנחנו צריכים לעשות פעולה כדי לשתף את חברות הביטוח. הקימונו ועדה משותפת בענין זה, במשרד הפנים. (י. בארי: במה אתה מסביר את המחדל של חברות הביטוח?) יש להם רווחים גדולים. הם מבטחים הכל. כאשר רצינו לחוקק את החוק - ואני היתי אז בהג"א - ביקשנו לשתף את חברות הביטוח ב-2/3 של הוצאות הכבאות, אך חברות הביטוח לא הסכימו. אנחנו נשאנו בעול הזה וכך זה נשאר. זה האספקט הפסיכוסוציולוגי; בעלי המפעלים שמפעליהם ביזוקים בשרפות, אומרים: "זה היה כדאי, כי המבנה היה מבוטח". עוד לא ראיתי מקרה של שרפה, שבעלי המקום לא חייכו. בכימיקלים היה בזק של עשרים מליון ל"י ישיר, ולא אכפת להם.

י. מרקוביץ: הואיל והוצגה כאן שאלה חשובה ע"י ח"כ ב.צ. קשת בענין יעוץ הניתן ע"י אנשי כבאות, ובאיזה מידה בודקים אם התכניות מאושרות, אני מבקש לאפשר לי לבדוק את הנושא הזה, שהוא בדרג השלטון המקומי. בישיבה הבאה, אביא לכם אינפורמציה בדוקה בענין זה, וגם בענין הרשימה.

ב.צ. קשת: אני ממש מדוכא מהנושא הזה. התמונה מאד פגומה ומדכאה; מצד אחד אנו מתפעלים מהבחורים ולוחצים את ידי הבחורים הטובים המסתכנים ומכבים את השרפות, ומצד שני יש הרגשה שלמעלה אין אותה יד מכוונת הצריכה להנחות את ענין המלחמה בשרפות וביהול עניני הכבאות בארץ. אנחנו יכולים לצאת לאיזה תחנת כבאים ולהתרשם מהעבודה, מהמכשירים וכו', וזה עושה רושם טוב. אנחנו גם קיבלנו התרשמות יוצאת מהכלל על מה שקרה בנתניה במלון "פארק", התרשמנו מאד מעבודת הכבאים אשר עשו עבודה נפלאה. אבל, מצד שני, כאשר מספרים לנו כאן על המלון הגדול המוקם בתל-אביב, ומר שפיר מתריע שהמלון הזה אם תקרה בו שרפה, היא עלולה להגמר באסון נורא, והמלון הולך ומתקדם ולאף אחד לא אכפת. יש עוד בתי מלון טובים וגדולים וכן מבנים אחרים בגודל שווה. הרי כל מבנה בן 7-9-14 קומות, שאיננו מבנה ציבורי, וגרים בו דיירים, גם כן צריך לבדוק מה יקרה אם תהיה שרפה בקומה אמצעית, תחתונה או עליונה.

פה יש אזלת-יד, ויש לי הרגשה שהאשמה היא במשרד הפנים; אם בגלל זה שהוטל על אדם אחד יותר מדי, או הוטלו עליו יותר מדי תפקידים והוא איננו יכול לפקח על כל תפקיד ותפקיד, למרות שכל תפקיד ראוי לעבודה מושלמת, ואם מתוך זה שכלנו איננו ערים לסכנה הזאת. אבל, מה שמותר לסלוח לי בתור אזרח, אסור לסלוח לממונים על זה. הממונים הם לא אנשי כבאות. הממונים הם אנשי משרד הפנים.

התכנון, העיקוב אחרי הביצוע, הפיקוח, הדאגה לשרותי הכבאות, ההתרעה שמה בכל זאת 800 אנשים אינם מספיקים, צריך להתריע, צריך לעשות רעש ולקרוא לנו לעזרה - שום דבר לא נעשה.

אני מציע, אדוני היו"ר, לקבוע ועדת משנה מצומצמת שיהיו בה חברים המוכנים לבדוק את הנושא הזה, יחד עם מר מרקוביץ ועם מר שפיר. אני חושב, שהם צריכים להפגש עם אנשי חברות הביטוח. אני חושב, שהם צריכים לבדוק את המצב בשטח, צריכים להפגש עם כבאים בשטח. צריכים להפגש עם מרכז השלטון המקומי.

אם הדבר הזה הובא בפני ועדת הפנים, ואני מברך את ח"כ שינמן שהעלה את הנושא, אני מציע שהוועדה תעבוד בענין זה ברצינות, כדי שנוכל להגיע למסקנה יחד עם משרד הפנים, וישנו את הגישה השוררת היום בארץ בכל השטחים, מהתכנון עד לשרפה, כי יתכן שגם במה שמתרחש כאשר יש שרפה אולי צריך משתו לשנות. אולי חלוקת הכחות בארץ אינה כפי שהיא צריכה להיות. אולי יש מקומות, שגדלו מבחינת האוכלוסיה ולא מבחינת הכבאות. המצב חמור ביותר, ויש לעשות הכל כדי לבחון ולבדוק, ולהגיע למסקנות.

א. גיבלבר: אם מציע לבחור ועדת-משנה, אני מציע שנפסיק את הדיון בוועדה, כי מדובר בחומר שיש להכיר אותו בשטח, יש לברר יותר פרטים, ודיון כללי כאן בוועדה לא יוסיף.

היו"ר י. ארידור: אני לא חושב, שיש סתירה בין ההצעה של בחירת ועדת-משנה לבין המשך הדיון וחברי-כנסת יביעו את דעתם.

א. יריב: טוב שתהיה ועדת-משנה. הכלל הראשון הוא, שעוד לא היתה שרפה, שלא ניתן לכבות אותה ברגע הראשון. לכן, עם כל הפיקוח, אנחנו יודעים מה זה פיקוח במדינת ישראל, כאשר צריך להיות מפקח על מפקח וכו'. אינני אומר, שצריכים לפטור מפיקוח ומאחריות לפיקוח, אבל אל נראה את זה כעיקר.

הדברים הקריטיים הם מבני הציבור. לדעתי, הכוון צריך להיות בהתקנת סידורים יעילים. זה יעלה כסף. מי שיכל לבנות בנינים כאלה - יכל להשקיע כסף בסידורים יעילים. שם צריך להיות חיוב לא לצד הקולא אלא לצד החומרה. יכל להיות, שצריכה להיות חקיקה. אצלנו במדינה, ככל שיש פיקוח, פחות פותרים את העניין.

רצוי שיהיה מנגבון המפעיל את עצמו. למשל, בנושא הביטוח; יהיה חוק, שאם פיתקן איבנו עונה על הדרישות של מניעת שרפות - הוא לא יוכל להיות מבוטח. כך, יש כבר שני אינטרסנטים. אני בדרך כלל חושש שכאשר יש חוק שצריך לפקח עליו מנגבון ממסלתי - לא נוכל לבצע אותו, כי אפשר יש חוק מחפשים איך לעקוף אותו. אבל, אם יש סידור כזה, שלאדם יש אינטרס לא להתחמק ממנו, אז יש סיכוי שהעניין יבוא על פתרונו.

י. תמיר: יישר כח לח"כ שינמן, שהעלה נושא בעל משמעות חשובה, שבאה לביטוי כשקורה האסון.

מר שפיר, גרמת לי היום צער ואכזבה עמוקים. במשך 6-7 שנים, בהשפעת הוועדה הזאת, כאשר מר סירקיס היה יו"ר הוועדה ואני היתי אחד הפעילים בנושא לאחר השרפה בבנין צי"ם, עשינו עבודת פרלמנטרית רבה והבאנו את האוצר ושר הפנים לכך שהכירו בחשיבות ענין הכבאות. בנו תחנות ברשויות המקומיות כפי שלא ידעו לפני כן שצריך לבנות, הגדילו את כל המערכת, ועכשו כשכל זה קיים, מתברר שהצמרת אינה חולשת על כל המערכת.

אני מציע להזמין לישיבת הוועדה את יושבי-ראש ועדות הבנין, שבלעדיהם לא ניתנת שום תכנית לאישור.

אני מבקש להזמין אינג'ינרים וארכיטקטים, אני מבקש להזמין את אנשי ארגון הקבלנים והבונים, את נציגי חברת החשמל ואת נציגי הפקולטה לבניה בטכניון.

אם תהיה שרפה ב"דיזנגוף סנטר", זו תהיה מלכודת איומה ביותר. צריך לשאול את האנשים האלה מה נעשה כדי להגן בפני דלקה.

מר שפיר, האם הזמנת פעם אליך את האחראים לתכנון הפנימי כדי לעמוד על ביצוע התקנים המחויבים? האם נפגשת עם אגודת האינג'נרים? האם דיברת עם הקבלנים? באיזה מדה הרשויות המקומיות עמדו בקשר אתך?

אנו חייבים להביע אי-שביעות מוחלטת. לא יכל להיות, שמאות כבאים לא יהיו מאורגנים כך, שכמה מהם יעשו סקר בעיר גדולה כמו תל-אביב, שיש בה כמה עשרות מבנים גדולים ובנינים פרטיים שהם גדולים ועצומים.

כשנכנסתי לבית המגורים שלי - בית רב קומות - ביקשתי שנזמין כבאים לבדוק את המצב. הם קבעו שכל הסידורים הנחוצים נעשו. אבל, איש מאנשי הבית איננו יודע איך להשתמש בזה. ז"א, שיש איזה ליקוי בין המנהיגות של כל המכוונה הזאת לבין היישום בשטח; אין הדרכה, אין מעקב, אין תירגול, אין לחימה למען העניין. מדוע לא

יהיה תירגול בבנינים גדולים כאלה? בית ז' בוטינסקי הוא אחד הבתים המסודרים ומאורגנים, אבל אם תהיה שם דלקה פתאומית, אינני יודע אם מישהו יודע מה יש לעשות. ז"א, יש ליקויים בסיסיים, וזאת לאחר שיש כל הנתונים שזאת תהיה מכונה משומנת.

כאן, הביקורת שלי אליך, מר שפיר, עם כל הידידות; לדעתי, אינך עושה מספיק בענין זה. היה צריך להביא הצעה לסדר היום כדי לזעזע את משרד הפנים בענין זה.

ג. אליעד: יש לי ספקות, אם מקומו של כל המנגנון הזה, במשרד הפנים, כשם שיש לי ספקות אם כל ענין המקלטים מקומו במשרד הפנים. מה שעושים זה ריצה "לכיבוי שרפות", וכל מה שמדבר עליו ח"כ תמיר, עד היום זה לא נתקבל, ז"א לראות את זה כמצרכת מהרגע שמתחילים את הבנין ומתחזקים אותו עד למקרה שקורנת שרפה. הדבר הזה לא מקובל ולא עלה לסדר-היום.

מר שפיר, אני חשבתי על הנושא הזה, מחשבות קשות מאד. מדוע לא מזהירים מראש, ולא יוצרים תודעה של זהירות בדברים אלמנטריים בבית, בהתנהגות בבית אשר עלולה לגרום לשרפות? יש לנו חסר מידע בסיסי. מה תפקידכם? אני רוצה לדעת, שיש מנגנון, היודע להפנות שימת-לב הציבור, ויודע לתת הוראות בטיחות וזהירות, ולא צריך לחכות עד שתהיה שרפה, אלא לדאוג שלא תפרוצנה שרפות.

ב. מואב: אני רוצה להפריד בין שלושה נושאים: 1. שרות כיבוי אש קיים; 2. מניעה ותכנון; 3. הדרכת האזרחים לשימוש במיתקנים של כיבוי אש ומודעות לנושא כיבוי אש.

באיזה מדה קיים שיתוף-פעולה בין הג"א ושרות הכבאות? התלוננת, מר שפיר, ש-1/3 מכח-אדם שלך מגוייס. כאשר אנו עשינו סיור בהג"א, יום שלם, ביקרנו גם במיתקני הג"א בתל-אביב, וראינו מכונות לכיבוי אש ופינוי, ונאמר שבמדה ופורצת שרפה, המכונות האלה עם האנשים עומדים לרשות כיבוי אש. כך, שבתל-אביב יש שיתוף פעולה ותאום, כך שהגיוס של האנשים העוסקים בכיבוי-אש, הוא כזה שיש קומבינציה ע"י גיוס אנשי הג"א לכיבוי אש.

באיזה מה יש דבר כזה, והאם לא ניתן להרחיב את האלמנט של כח הג"א העוסק בכיבוי אש ופינוי במקרה הזה של שרפות גדולות כשיש צורך בגיוס אמצעים גדולים מהסוג העוסק בזה?

מהנדסים: אני מבין, שהג"א יכול לתת להם הדרכה בכל הנוגע לפיקוח על המיתקנים המינימליים שיהיו בכל בניני הציבור וגם הבתים הפרטיים. אני יודע, שזה נעשה לגבי מקלטים, וזה חייב להעשות גם לגבי כיבוי אש. זה יהיה דבר קרדינלי במקרה של הפצצות. מדוע הדבר לא ייעשה באמצעות הג"א? יכל להיות שאת השאלה אנו צריכים להפנות להג"א. אבל, אני רוצה לדעת מה קיים בשיתוף-פעולה בין הג"א וכיבוי אש בפיקוח על בנינים גדולים ובניני ציבור.

בנושא תחיקה ואכיפה בבנינים שיעמדו בקריטריונים של מניעת שרפות, הדברים משתנים בכל פעם, ואני מניח שהאמצעים משתכללים, ואולי אפשר לרכוש עכשו מכשירים שאי אפשר היה לרכוש לפני כמה שנים. הדברים צריכים להשתנות בתאם להנחיות הגופים שבהם צריכים לשבת אנשי מקצוע בשטח זה.

נראה לי - ואני מתיחס לדברי ח"כ קשת - נראה לי, שלא יכל לבוא כל אזרח בכל נושא, אם אין נקיון או רעש, ובכל ענין אחר ולצלצל לראש הממשלה ולשאל מדוע יש רעש וכדומה. הוא הדין לגבי מיתקנים לכיבוי שרפות; אי אפשר ללכת לרשויות המחוזיות או למפקח הכבאות הארצי ולדרוש שיבדוק את הדברים קיימים בכל בית. זה חייב לבוא דרך הוועדות המקומיות לתכנון הבניה. שם יושבים אנשים הנמצאים במקום. זה חייב להיות בדרג הנמוך, המקומי. אני באמת חושב, שמרכז השלטון המקומי צריך להיות כאן, כפי שאמר ח"כ תמיר.

מי שצריך לבצע בשטח, זה רק ועדות מקומיות. אם יש אפשרות, טוב שיהיה שיתוף פעולה עם הג"א, וצריך להגביר את שיתוף הפעולה בנושא זה. אם יש פיקוח על מקלטים ועל נקיון במקלטים, הרי גם הנושא של כיבוי-אש צריך להיות בהקשר הזה.

הסברה: יש לנו ג'דנ"ע. האם במסגרת בתי-ספר תיכוניים יש אמונים או לפחות הכרה של מיתקני כיבוי-אש, כפי שלכל חיל אחד הקורסים הבסיסיים הוא כיבוי-אש? האם קיים דבר כזה לגבי ג'דנ"ע? אם לא - יש מקום להפעיל את הנושא הזה.

בכל בית יש לפחות אדם אחד המשרת בהג"א, לפחות אחד שהוא בג'דנ"ע, ואחד שהוא במשמר האזרחי, ז"א אחד שהוא שייך לכחות שלא יגייסו אותן בשעת מלחמה, ובזמנים אחרים, יש יותר אנשים שיהיו בשטח. את האנשים האלה צריך לארגן כך שתהיה רשת כזאת בכל הבתים ובכל השכונות, שיהיה אדם אחראי לתקינות של המקלט והוא יהיה אחראי למיתקנים למניעת שרפה.

א. גיבלבר: אין פה חילוקי-דעות. יש לי שתי הערות כלליות, וזה מתחלק לשני סקטורים: 1. סקטור הכיבוי. ח"כ י. תמיר הזכיר, שלפני מספר שנים נעשתה בענין זה עבודה רבה. יש ציוד טוב מאד, ויש 800-900 מכבי-אש, וראוי שהדבר הזה ייבדק ע"י ועדת הפנים. הנסיון מראה ששרפה פורצת פעם בחמש שנים, ואז עושים הכנות, מאמנים קצת אנשים, וכאשר עוברים חמישה חדשים ואין שרפה, מישהו נוסע ומישהו חולה והכל מתפרק.

היות ומטבע הדברים, נושא השרפה איננו נושא שיום יום אדם יחושב עליו, אלא כל אחד חושב שלו זה לא יקרה - מתיחסים לזה בזילזול ובאדישות.

בשביל להתגבר על כך, צריך לתגבר את המערכת ולהקציב לכך משאבים, ולשם כך יש צורך להחזיק אנשים.

ועדת-המשנה אינה צריכה לסמוך רק על זה שהיתה התרשמות שבמקום זה וזה הכבאים הגיעו בזמן. אני בטוח, שיש מקומות רבים בארץ, בהם הציוד מוזנח, והכבאים קיימים או לא קיימים.

רצוי שנעשה סיור בארץ, ונראה מה המצב. מר שפיר אמר, שבמלון "פארק" עשו הכל לפי ההוראות, ולאחר השרפה התברר שכל המומחיות לא היתה טובה. ז"א, לא היה הבידוד הנחוץ. יש כאלה, שאפילו לא ממלאים אחרי ההוראות הלא טובות. ז"א, חסרה ועדה של מהנדסים, אשר תילמד מהנעה בעולם ותרכז את מקסימום הידע כדי שיהיה תקן איך לבודד בית. לעת עתה זה לא קיים בכתב. אם זה קיים - זה זמני. צריך לעשות עבודה יסודית בענין זה. ועדת-המשנה צריכה לחקור יותר את הנושא ולחקור איזה הוראות יש למר שפיר. איזה הוראות יש לך?

צריך לחשוב מה אנו יכולים לעשות מבחינה תחיקתית. זה דורש מחשבה. אינני יודע אם ההצעה של ח"כ יריב היא מעשית, אבל צריך לבדוק את זה, כדי לדעת מה לעשות. במל אפן, צריכה להיות סמכות למי שיהיה ממונה על הוראות הבידוד, שלא יבתן אישור עד שלא יקיימו את ההוראות. את הדבר הזה צריך להבטיח.

ענין תודעת הציבור, זה נושא אשר גם כן צריך לדון בו בוועדה.

כל הכבוד לח"כ שינמן, שהעלה את הנושא הזה.

היו"ר י. ארידור: לדעתי, הבעיה העיקרית, הניתנת לפתרון, היא לגבי בניינים ההולכים ונבנים, כי את אלה שכבר בנו קשה יהיה לבדוק. אבל, לגבי ההולכים ונבנים, לא ימכנן, שתשבו בשקט יום אחד, כאשר לא ממלאים את ההוראות שלכם. תפקיד שרותי הכבאות הוא להבטיח מניעת דלקות. לפי סעיף 22 של החוק יש לכם סמכות, ואינכם יכולים להגיד שאין לכם סמכות. אם אין לכם סמכויות - היה צריך לקבוע סמכויות.

לפני כמה זמן הודעתם, שמלון "שרתון" אינו בסדר והיום אתם חוזרים ואומרים שהוא לא בסדר, ובעוד זמן מסוים זה עלול לעלות בחיי אדם. איך אתם יושבים בשקט בענין זה? מה אתם עושים כדי להבטיח שלא ייגרם נזק לאנשים הנמצאים שם?

אני מבקש הודעה ברורה, שלא ייבנה בנין ציבורי בישראל בלי שיעבור את אישור שרותי הכבאות. יש לכם האפשרות החוקית המלאה למנוע שימוש בבנין שאיננו עונה להוראות שלכם. מדוע אינכם משתמשים בסמכויות שהחוק נותן לכם? זה לא ענין של כח-אדם, כי אנשים שלכם יושבים בוועדות אלה. אם הם לא יכולים למנוע את בנין הבנין - לשם מה אתם שולחים נציגים לוועדה?

יש כאן באמת איזה מדה של אדישות לבעיה רצינית מאד. אתם בהחלט אחראים לאדישות זאת, וזאת אדישות הכרוכה בפיקוח נפש.

אני מבקש את הרשימה של מבנים, שאינכם מרוצים מסידורי הכבאות בהם. אני מבקש להעביר אלי את הרשימה. אם לא יודעים על הרשימה הזאת, זה דבר חמור מאד. אתם צריכים לרשום איזה מבנים אינם עומדים בדרישות. מה עשיתם לגבי בנינים שאינם עומדים בדרישות? אני אבדוק וארצה הודעה בוועדה, שהבנין הציבורי עבר אישור של שרותי הכבאות. כך, שלא יהיה מהיום והלאה מצב שייבנה בנין אם הוא לא ממלא את הוראות שרותי הכבאות. נציג משרד הפנים יכול למנוע את אישור הבנין הציבורי - כל בנין ציבורי העומד לאישור. בצורה זאת, אנחנו נצט, שכל בנין שאיננו עומד ברשימה, הוא בנין שאושר על ידכם, וכל בנין שלא אושר על ידכם איננו ראוי לשימוש.

הושמעו היום טענות, שנציגי שרות הכבאות בוועדות נותנים עצות ואין להם סמכות לעכב אישור. ובכן, נציג משרד הפנים בוועדה מקומית או ועדה מחוזית, יכול למנוע אישור בנין אם הוא לא עומד בתנאי הכבאות. אפשר להפסיק בניה, אם בונים שלא בהתאם לתכנית. האחריות מוטלת על משרד הפנים, כדי שלא יהיה מכאן ולהבא בנין ציבורי, שאיננו עונה על דרישות הכבאות.

ג. אליעד: השאלה אם משרד הפנים יכול להתנגד לאישור בניה עקב סבה של כבאות.

היו"ר י. ארידור: לא אכפת לי איך יחלקו את התפקידים; אם יבוא נציג משרד הפנים ויגיד למפקח כבאות ראשי אני מבקש שתשתמש בסמכותך ותאסור על אישור הבניה - בבקשה. שר הפנים יכול להעניק לו את הסמכות. זה ניתן למשרד הפנים במסגרת החוק.

ג. אליעד: צריך להגיד, שאנו תובעים להעניק את הסמכויות לאדם המתאים.

היו"ר י. ארידור: בענין זה דרושה פעולה מיד, והם יכולים למנוע הקמת בנינים שאינם עומדים בתקן. גם אם השר לא יתן את הסמכות, יש להם אפשרות למנוע הקמת בנינים כאלה. כשנציג משרד הפנים אומר שבנין זה וזה לא עומד במבחן התקנים של הכבאות - אני מבקש להודיע לוועדת הפנים.

פ. שינמן: הצעתי זאת, שהבאתי לכנסת, באה מתוך התייעצות מוקדמת עם שר הפנים, מתוך ההנחה היסודית, ששר הפנים מעונין לתגבר את החלק הזה שבמשרדו. לא פעם, כדי לבצע דברים, יש צורך בדירבון, והוועדה תעשה את אשר בכחה כדי לדרבן את המשרד ואת שר הפנים כדי שהדברים יבוצעו כפי שמקובל, או אם יש צורך בתיקונים בחוק או בתקנות, או בכל צורה אחרת.

היו"ר י. ארידור: אני מציע ועדת-משנה בהרכב הבא: י. תמיר - יו"ר; א. הרליץ (אם היא לא תרצה להיות חברה בוועדת המשנה, יהיה א. גיבלבר); ב. צ. קשת; ב. מואב; נ. אליעד.
ההצעה ת ק ב ל ה.

י. מרקוביץ: שאלת האינטגרציה בין שרותי הכבאות כפי שהם כיום, לבין הג"א באה לביטוי בכך שסוכם על הקמת ועדה משותפת, לפני שבוע ימים, כדי שכל בעיות כח-אדם, הציוד וכן גיוס אנשים למילואים - כל אלה יידונו באותה ועדה כדי להגיע למסקנות משותפות.

אני שמח שהוקמה ועדת-משנה של ועדת הפנים, כדי שתושג תמיכה ציבורית לנושא, וכן כדי לעורר את שרותי הכבאות. כמו כן, זה טוב כדי שיוכח שהתמונה שהתקבלה כאן אינה כל כך חמורה. ועדת-המשנה תוכל לעמוד מקרוב על המצב.

היו"ר י. ארידור: תודה רבה לאורחים. תודה מיוחדת לח"כ שינמן, שהעלה את הנושא.

היו"ר י. ארידור: יש בקשה מצד ח"כ תמיר לצרף את ח"כ ורדיגר לוועדת-משנה לעניני איכות הסביבה. אני מבין, שאין התנגדות.

יש בקשה מצד שלישי מחברי הוועדה לקיים שתי ישיבות בענין מס עסקים. אני מציע שנקיים שתי ישיבות, אחת ביום רביעי לשמיעת המשלחות, ואחת ביום ששי לשמיעת שר הפנים.

ב. מואב: אנחנו עולים לירושלים בפגרא במיוחד לישיבה בנושא נכבד. אני מציע שנקיים את הישיבה ביום ג' בשעה סמוכה שבה המליאה מתכנסת ולא נבזבז הוצאות לישיבות של הוועדות. אנחנו יכולים לנצל את הפגרה ללימודים ומנוחה. לא יתכן שנקיים ישיבות כמו בימים רגילים.

היו"ר י. ארידור: אני לא חושב, שצריך לכנס את ועדת הפנים בענין מס עסקים, וזה לא דחוף. אבל, שלישי מחברי הוועדה פני אלי לכיבוס דחוף, וח"כ מואב היה אחד מהם. הוועדה תכונס לעוד נושאים. אפשר לכנס את הישיבה במחצית השניה של אוגוסט.

י. בארי: הועברה הצעה דחופה לסדר היום של ח"כ א. גיבלבר, ואני רואה בה דחיפות וחשיבות. אני סובר, שמהדין שהוועדה תדון בדחיפות בנושא, וזה בענין צפת. זה הרבה יותר חשוב מענין מס עסקים.

נוסף על כך, הועבר נושא מהמליאה בענין שוד קרקעות ובניה בלתי חוקית במיגזר הערבי.
דומני, ששני הנושאים ראויים לטיפול דחוף בוועדה.

א. גיבלבר: שר הפנים פנה אל יו"ר הוועדה וגם אלי, וביקש לדון בענין מס עסקים, כדי שאפשר יהיה להפעיל את המס. יו"ר מרכז השלטון המקומי גם כן ביקש להחיש את הטיפול בזה. לכן, ריכזתי חתימות של שלישי מחברי הוועדה לכיבוס ישיבה. אני מבקש לקיים את הדיון בענין זה.